

ТРИ ЦЕНТИ в З. Д. Америка; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0807 — Тел. У. Н. Сокоу: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРИДЕРЖАНІ СОВЕТСЬКІ ШПИГИ ПЕРЕД СЛІДЧОЮ ЛАВОЮ В НЬО ЙОРКУ

Департамент справедливості заявив, що вже від понеділка 7 березня велика федеральна лава присяжних суддів у Нью Йорку розбирася матеріал, пред'явлений їй Федеральним Бюром Інвестицій в справі запідозрених советських шпигів, арештованих у Нью Йорку в п'ятницю з 5 на 6 березня вночі. Під арештом опинилися: Валентин А. Губічев, літ 32, і панна Джудіт Коплон, літ 27. Джудіт Коплон це американська дівчина, випускниця дівочої колегії Бернард з р. 1943. Після закінчення колегії з високими похвалами за її всесторонній талант вона дістала працю при реституційно-чужинних агентів в департаменті справедливості і від 1946 р. попала в підозріну підчас перевірки лояльності. Від тоді агенти слідили її рухи, особливо її щотижневі поїздки до Нью Йорку на відвідини її батьків, які мешкають в Брукліні. Другий арештований Валентин Губічев, приїхав до Злучених Держав разом з советською делегацією до Об'єднаних Держав в 1946 р. і ще того року був призначений як інженер до складання планів для будівлі палати Об'єднаних Держав у Нью Йорку. Федеральні агенти заклали сліди його зустрічі з панною Коплон. У п'ятницю агенти приловили їх обох в автобусі, коли панна Коплон мала передати Губічеві загальний звіт з дуже тайних документів з департаменту справедливості, складених для життя чужинних шпигів. негайно після арештування Губічева генеральний секретар Об'єднаних Держав, Трігве Лі, заявив, що суспендує Губічева з його становища при будові домівок О. Д. Лі пояснив теж, що Губічев не має права дипломатичної недоторканості, бо його не арештовано в домі О. Д. в Лейк Соке, який має привилей міжнародної недоторканості. Після переслухання в будинку федерального суду в Нью Йорку збуджено над раном в суботу федерального суддю Саймона Ф. Ріфкінда, який наказав затримати обох запідозрених як арештантів, накладати на панну Коплон бонд у висоті \$20,000 а на Губічева \$100,000 за тимчасове звільнення з тюрми.

турбується своєю долею і має добрий апетит.

Заповідають далі арештування запідозрених у шпигунстві.

З урядових кол заповідають, що на підставі допитів Федерального Бюра Інвестицій мають потрапити під арешт інші службовики федеральних бюр, запідозрені в шпигунстві. Теж комісія комісія неамериканських діячів в палаті репрезентантів хоче від себе перевести допити, чи федеральні департаменти не занедбали своїх обов'язків у береженні федеральних тайн підчас теперішнього міжнародного напруження. Департамент справедливості дав виснаження, що документи, які панна Коплон приготувала для Губічева, були підроблені на те, щоб збити з дороги панну Коплон, отже не мали міжнародного значення.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН НА ПАЛАНІХ У ФЛОРІДІ

Кіт Бек, у стейті Флоріда. — Президент Труман приїхав сюди літ 7. Чашингтону в неділю на аероплані. З ним приїхало велике число газетних кореспондентів. Тому, що президент літає приїхав швидко, президент жартував вишлюк на зустріч літака з кореспондентами. При зустрічі президент грав роль кореспондента і поставив деякі питання до Роберта Г. Ніколаса, голови товариства кореспондентів у Вілму Домі. Він між ін. запитався, які є новості про Молотова з Москви. На це дістав відповідь: „Нема коментарів“ — „Ні комент“.

СОТНІ ЛЮДЕЙ ВТКАЮТЬ ПЕРЕД ПОВІЯМИ В СЕРЕДНОМУ ЗАХОДІ

Шікаго. — Ріка Мизурі в горішньому бігу почала висилати багато води на південь внаслідок розтанення ледів і снігів на півночі, а це викликало небезпеку повені в середньо-західних степах. Найбільше загрожена околиця Атісон, у стейті Канзас і в сусіднім стейті Мизурі. Сотні людей почало втікати в гори і околиці, щоб не наразити себе на небезпеку втоплення. Досі сповістили про смерть двох людей внаслідок повені. У долинах ріки Мизурі, в стейті Айова, деякі фарми опинилися цілковито під водою.

МИНІМАЛЬНА ПЛАТНЯ 75 ЦЕНТИВ ЗАГРОЖЕНА В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ

Вашингтон. — Законопроект адміністрації, щоб мінімальну платню робітника підняти з теперішніх 40 центів до 75 центів на годину, застряг в комісії праці й прилюдного дозвобу палати репрезентантів. Виявилося, що проти цього билу йде сильна опозиція й тому схвалення закону натрапляє на труднощі. Закони не безпечна, що проєкт адміністрації не втримається і що мінімальний вимір платні буде зменшений.

Сенатори хочуть знати кошти озброєння європейських держав

Вашингтон, 6 березня. — Сенатор Волтер Ф. Джордж і сен. Борг. Б. Гікендупер, оба члени комісії закордонних відносин, заявили, що сенат мусить знати наперед висоту коштів, потрібних на озброєння держав Атлантичного Пакту, заки ще прийде до дискусії над одобренням пакту в сенаті. Тому, що ці видатки є до деякої міри злучені з видатками, призначеними на економічну будову Європи, сен. Джордж хоче об'явити яку частину видатків на цюгорінчу доплату на здійснення цього плану. Сен. Джордж здогадується, що приблизні видатки на озброєння європейських держав вимагатимуть суми від одного до півтора мільярдів доларів.

ПРОТИ-СОВЕТСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ БАЛТИЙСЬКИХ ВТІКАЧІВ

Штутгарт, Німеччина, 7 березня. — Вчора тут відбулася велика демонстрація політичних втікачів з Литви, Лотви та Естонії, в якій взяло участь около вісімсот осіб. Під час демонстрації ухвалено звернену до Об'єднаних Націй резолюцію, закликаючи цю організацію, щоб вона „припинила советське народоубивство литовського, лотиського та естонського народів“.

АМЕРИКАНЦІ ДІСТАЛИ ДОЗВІЛ ВЕРТИТИ НАФТУ В МЕКСИКУ

Місто Мексик. — Генеральний директор Петролеос Мексиканос оприлюднив, що між Мексиком і групою підприємців зі Злучених Держав підписано контракт на верчення за копів за нафтою в мексиканських державах Табаско й Вера Круз. На чолі американської спілки стоїть Едвін В. Полі з Каліфорнії. Тому, що закон Мексика забороняє експлуатацію природних джерел чужинцям, буде створена мішана стейтс-мексиканська компанія, яка матиме право до половини прибутку з нафти, яку надійдуть добути при верченні за копів. Ризико понесуть американські підприємці.

ПРЕЗИДЕНТ ПЛАНУЄ ДЕСЯТЬ ПОМІЧНИКІВ ДЛЯ АЧЕСОНА

Вашингтон. — Президент Труман передав звернення до конгресу, щоб ухвалити закон для призначення десяти помічників для секретаря стейту. Досі департамент має шістьох асистентів. Збільшення числа асистентів передбачено в допущенні комісії Гувера. Зпоміж десяти помічників двоє буде мати становище підсекретарів, однак їх буде називувати стіймий секретар стейту. Досі був один підсекретар і він був назначений президентом на підставі закону. Передаючи конгресові новий проєкт, президент звернув увагу на велетенський засяг справ в департаменті стейту.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР ПРИЧИНЮЮ УСТУПЛЕННЯ АРГЕНТИНСЬКОГО МІНІСТРА

Буенос Айрес, Аргентина. — Сенатор Денніс Шавез, з стейту Нью Мексик, відідав аргентинського президента Хуана Перона, а негайно опісля влаштовано в його честь обід, на якому явилася висока аргентинська знать і запрошені гості. Перед обідом американський сенатор відбув конференцію з представниками преси, на якій підніс високо характер президента Х. Перона. Підчас обіду економічний директор Перона, сенатор Мігель Міранда, вилосив промову на честь сенатора Шавеза, однак в промові скритикував доволі гостро президента Перона. З цього приводу повстала констернація, а американський амбасадор Джеймс Брус передав Перонові виснаження справи, заявляючи, що сен. Шавез не мав жадної відомості наперед про предмет про-

РАДА БЕЗПЕКИ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ЧЛЕНСТВО ІЗРАІЛЯ В О.Д.

Лейк Соке, Н. Й., 7 березня. — Минулої п'ятниці Рада Безпеки апробувала прохання Ізраїля про прийняття його до Організації Об'єднаних Націй. Рішення винесено більшістю 9 голосів проти одного і з одним здержаним. Проти голосував представник Єгипту, а від голосування здержався представник Британії. Кінцеве вирішення ізраїльського подання залежить тепер ще тільки від Генеральної Асамблеї, що збереться в Нью Йорку в дні 5-го квітня. Загалом вважається, що Асамблея прийме це подання та що держава Ізраїль стане 59-тим членом цієї світової організації.

Америка знову готова піддержати збірку допомогрив фондів

ПРИЗНАЄТЬСЯ МАЛИЙ УСПІХ МИНУЛОРІЧНІЙ КАМПАНІЇ НА ДОПОМОГУ ДІТЯМ

Лейк Соке, Н. Й., 7 березня. В колах Об'єднаних Націй повідомили, що теж в цьому році буде переведен в цілому світі акція за збіркою фондів на допомогу дітям в зруйнованих війною країнах. Американський представник заявив, що американський уряд в цьому році підтримав цю акцію, якщо її вестиме американський комітет Міжнародного Дитячого Фонду при Об'єднаних Націях. Як відомо, минулого року цю акцію вели Американська Заморська Допомога (Американ Оверсіс Ейд) та Апел Об'єднаних Націй для Дітей. В цій акції брали участь краєві американські добровільні допомогрив агенції, між ними Злучений Український Американський Допомогрив Комітет. Ціллю минулорічної акції було зібрати в Америці „бодай“ 60,000,000 доларів, що мали бути відповідно розділені на допомогу дітям в світі та на допомогрив акції поодиноких допомогрив агенцій. Якщо кампанія була повелася, ЗУАДКомітет міг одержати з цього фонду на свої допомогрив цілі приблизно пів мільярд доларів, Проте, кампанія мала відносно малий успіх, бо зібрано тільки 8,000,000 доларів, з чого тільки 618,000 доларів пішло на фонд допомоги дітям, ЗУАДКомітет теж дістав відносно тільки малу суму, бо всі його фонди з інших джерел ніж добровільні пожертви американсько-українського громадянства, вносили около 70,000 доларів. Докищо це немає подробиць про форми та розміри спільної збіркової кампанії в цьому році.

В МАДЯРСЬКІЙ ЗАСУДЖЕНО ДАЛЬШИХ 13 ОСІБ ЗА „ЗМОВУ“ З КАРД. МІНДСЕНТІ

Будапешт, 7 березня. — (АП) — Минулої п'ятниці мадьярський конституційний „народний суд“ засудив на кару тюрми дальших 13 осіб, обвинувачених в протизаконних грошових транзакціях в порозуміннях зі засудженим вже раніше на до смертну тюрму кардиналом Міндсенті. Обвинувачених, які на суді заперечували свою вину, стверджуючи, що до призначення їх змусила поліція, засуджено на кару тюрми від чотирьох до вісім років. При цій нагоді представники теперішнього мадьярського уряду знову накидувались відомою лайкою на Ватикан та західні демократії.

ДОМАГАЮТЬСЯ КАРИ СМЕРТІ ДЛЯ 4-ох ПІДСУДНИХ В СОФІ

Софія, Болгарія, 7 березня. Минулої п'ятниці в столиці Болгарії закінчено судово дождження в справі 15 протестантських духовників, обвинувачених в шпигунстві, зраді, змові проти уряду та в недоволених грошових транзакціях. Більшість обвинувачених „призналися“ до вини. Для чотирьох з них прокуратор домагався карі смерті та важкої тюрми для інших. Вирок ще не проголошено. Прокуратор і „оборонці“ при цій нагоді накидувались лайкою на Америку й Британію.

ШЕРТОК ЗМІНИВ ПРИЗВИЩЕ

Тель Авів, 7 березня. — Ізраїльський міністер закордонних справ Моше Шертон змінив собі прізвище на Шарет. Його дотеперішнє прізвище походило з російського „чортка“, а „шарет“ в гебрейській мові означає „слугу“. В Ізраїлі тепер взагалі йде акція за поворотом до старих гебрейських прізвищ. Теж прем'єр Бен-Гуріон раніше називався Грін.

ПІСЛЯ ЗМІН НА КРЕМЛІ

ВІДСТАВКА МОЛОТОВА І ПРИЗНАЧЕННЯ ВІШІНСЬКОГО СОВЕТСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ С ЦЕНТРОМ МІЖНАРОДНОЇ УВАГИ

Лондон, 6 березня. — Нагле советське повідомлення про відставку Вячеслава Молотова з посту міністра закордонних справ Советського Союзу та призначення на цей пост Андрея Вішинського стало без сумніву головною подією дня та осередком міжнародної уваги. Минулої п'ятниці московська радіовисилка передала таке коротке, лаконічне повідомлення: „Президія Верховної Ради СССР звільнила заступника голови Ради Міністрів СССР, тов. В. М. Молотова, від обов'язків міністра закордонних справ СССР та призначила тов. А. І. Вішинського міністром закордонних справ“. Рівночасно з цим повідомлено теж про зміну на посту міністра закордонної торгівлі. Повідомлення в цій справі звучить: „Президія Верховної Ради СССР звільнила заступника голови Ради Міністрів СССР, А. І. Мікоина, з посту міністра закордонної торгівлі та призначила на його місце М. А. Меншікова“. Ці зміни в советському уряді, головно відставка Молотова з посту міністра закордонних справ і призначення на його місце А. Вішинського, викликали справжню сенсацію в світі та безліч найрізноманітніших коментарів. Цю велику увагу світу до змін в советському уряді пояснюється фактом, що там політика залежить не від народу, як в демократичних країнах, але від поодиноких осіб, що рішають про долю мільйонів. Інше діло, що призначення Вішинського на місце Молотова свідчило б тільки про зміну осіб, але не про будь-яку зміну в дотеперішній советській закордонній політиці. Бо цілика Молотова заступив демагог Вішинський і оба вони відомі в міжнародних дипломатичних колах зі своїх виступів під знаком „ні“ в усіх справах у відношенні до мирових зусиль західних демократій. Це переконання підкреслюється ще фактом, що першим заступником міністра закордонних справ іменовано один день пізніше Андрея Громіка, відомого з його виступів на терені Об'єднаних Націй. Молотов залишався заступником Сталіна на пості голови Ради Міністрів і дехто вважав що його відставка з посту міністра закордонних справ означає його аванс, бо тепер він перебирає більше завдань від старого Сталіна. З другого боку вважається, що відставка Молотова може бути теж призначенням поразки веденої ним дотеперішньої советської закордонної політики, головно боротьби проти плану Маршала та зв'язаного з блоком західних союзників з того міста. В підсумках всіх коментарів стверджується, що ці зміни в советському уряді можуть означати ще тільки загострення советської підривної політики в світі з одного боку, а скріплення і припіння оборонних зусиль західних союзників з другого. Якщо може наступити яка зміна в советській політиці, то найвище зміна тактики, але ніколи цілей, що завжди залишаються такі самі: запанування над світом.

ПРИСНІЖУЮТЬ КІНЦЕВЕ ОФОРМЛЕННЯ АТЛАНТИСЬКОГО ПАКТУ

Лондон, 6 березня. — Останній розвиток ще більше загострив міжнародне положення і у зв'язку з цим західні союзники докладають всіх зусиль на остаточне оформлення та підписання оборонного Атлантичного пакту. Після того, як Норвегія і Данія виявили свою готовість взяти участь в нарадах над цим пактом та як наслідок інформації, що Совети концентрують свої війська на північних кордонах Фінляндії і Норвегії та головно у зв'язку з багатомовними заявами зрадинства в користь Советів провідників комуністичних п'ятих колон у Франції, Італії, Англії та Америці і на останці вже навіть в Ізраїлі, західні союзники бажать якнайшвидше завершити свою оборонну підготовку. Атлантичний пакт мав би бути підписаний вже з кінцем цього або на початку чергового місяця. Його підпишуть міністри закордонних справ договірних країн у Вашингтоні, Оттаві або на Бермудах. При цій нагоді відбудуться окремі наради міністри закордонних справ західних великодержав: Америки, Британії і Франції.

І ТАЛІЙСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПРОТИ АТЛАНТИСЬКОГО ПАКТУ

Рим, 7 березня. — У зв'язку з повідомленням, що західні союзники обмірковують можливість участі Італії в оборонному Атлантичному пакті, італійські комуністи почали інтензивну кампанію проти цього пакту, повторюючи відомі в цій справі закиди і „аргументи“ Москви. В цій акції беруть участь теж соціалісти. З огляду на те, що праві соціалісти належать до теперішнього коаліційного уряду країни, їхнє негативне становище до пакту могло б викликати кризу уряду.

ме ці факти не досить пере-¹мось що там поза нами діють.

НЕВОЛІ

гоні вузлу, що зв'язує нас з тим, що було впродовж віків. Звідсіля ми вийшли. Від землі. І звідсіля повинні черпати свою мудрість. Бо хліб — це віра в життя. Дух святий, що скіє в зерні, перейде в нас і надхне нас мудрістю. Я пови-

Він навіяв всім своє життя надміру розумно і одночасно велико. А чи знаєте ви, що з землі повстав також Мікель-Анджель? Він виріс з надр землі, як кедр чи дуб. А потім він тесав мрамур і в цю мертвоту вливав справжню

земля застановить потріб-
ним життям. У ній не знайдуть
місця ті, що захочуть себе
проявити. Нема, Я вже тут є.

Колі торкаємось цих питань, передусім треба їх бачити у їх різносторонній цілості. Земля, вугілля, залізо, хліб, Європа з її мільйонами дуже активних людей. Дивіємось що там поза нами діеться

Щоб було нам ясно до кінця, мусимо одразу ствердити, що ми, як люди, не творимо великого спротиву похитовчужої думки. Радн всіх сьятих не відклайкаємось на наші мільйони населення. Мужики, що не потраплять самостійно викувати одного *револьвера, це ніяка сила по суті. Будемо завжди бити з нашими аргументами, але щоб було зрозуміло, повинні бачити передусім причину такого стану речей. Народ повинен почати жити великим духовим життям. Люди повинні мати ідею життя. Кожна людина повинна чути ся твором Бога.

Земля, що давала нам життя, діти і прадіди, що її оплоднювали плодом хліба, цей вузол, що зв'яже нас з тим, що було впродовж віків. Звідсіть ми виийши. Від землі. І звідсіть повинні черпати свою мудрість. Бо хліб — це віра в життя. Дух святий, що скіпе в зерні, переїде в нас і надхне нас мудрістю. Я пови-

нен свідомо класти кожне зерно до землі, щоб разом з ним перейти в чудо життя. Мудрість землі пролетіть на поверхню, мов джерело води, і заповнить душі людей.

Рука, що переломлює хліб і подає його тим, що голодні, має право на шану. Мільйони таких творців хліба мають право лити також метали, мішати вапно й цемент, складати з каменю храми та будувати армії, щоб ставити чоло небезпеці. І коли вони такі будуть, вони себе виправдають і закріплять. З землі має вирости разом з хлібом дух сили, що перейме людей. І ви вже, мабуть, помітили, що сильні хлібороби — це дуже повні, великі і мудрі люди. Вони вміють вести своє життя надміру розумно і одночасно велико. А чи знаєте ви, що з землі повстав також Мікель-Анджельо? Він виріс з надр землі, як кедр чи дуб. А потім він тесав мрамор і в цю мертвоту вливав справжню

душу. Чи бачили ви, що уста
з холодного каменю посміха-
лися Бджині сміхом? А чи ба-
чили, щоб під зором людинні
тайни землі виходили на по-
верхню і служили людині?
Мудрість бачить, як Кант, як
Бетговен. І її дає земля...

Все, що є, таїться в надрах
землі.

Я хочу бути муляром, що
кладе цеглину до цеглини, і з
того виходить храм. Хочу бу-
ти теслею, що точить пилатви.
Хочу рити землю і брати з неї
чорне сонце землі. Хочу бити
молотом і гнути металъ. За-
марирую хочу творити красу.
Боже. Хочу звуком сказати
про бурі і сонце мого життя
і цим висловити порухи мого
нетлінного серця. Хлібом і ду-
хом буду повнити простір...

і коли так буде, я заповню
собору всі щілини, де може
бути порожнє місце. Наша
земля застановиться потріб-
ним життям. У ній не знайдуть
місяця ті, що захоцуть себе
проявити. Нема, Я вже тут є.

Я! І більше ніщо.

Знаю, що хочете сказати. Маємо свою концепцію життя. Україна народилась з якихсь півхімер. Народилась з пісні, зі слова, з метафизики. Україна — це своєрідна поезія в політиці. Вона не має перевтілення в істотність зі справжнього тіла. Маємо безліч заперечень. Проти нас гнів московського народу, що має багато одиниць і зовсім не має почуття потреби дяти розумно. Маємо малих і великих ворогів, що нас не люблять дуже нескладною нечистотою. Вони не люблять нас, як мужиків. Коли б ми могли показати щось трохи більше, ніж звичайну нашу народну пісню, вони одразу змінили б про нас свою думку. Бо не люблять вони нас за те, що ми звичайні мужики і не хочемо ними зістати, щоб бути їхніми робітниками. Вони потребують робітників копати їх городи і носити їх валізки.

(Далі буде)

ПОМАН.

В цю мить я думаю про нашу землю, що своєю географією займає дуже поважне місце не тільки цього континенту, але й цілого світу, що зміщається на нашій планеті. При цьому хочеться мати біля себе правду і хочеться дивитись їй у вічі. Не можна оминути її в обличчі найбільшого суду, що зближається. Будьмо уважні!

Земля, що зумовлює нашу дійсність, що надала нам наше обличчя, зобов'язує нас більше, ніж ми собі це уявляємо. Європа й світ будують фабрики і банки. У нас лишається степ, що родить добрий хліб. Маю враження, що саме ці факти не досить пере- тично здаємо звіт собі самим саме у цих справах.

Коли торкаємось цих питань, передусім треба їх бачити у їх різносторонній цілості. Земля, вугілля, залізо, хліб, Європа з її мільйонами дуже активних людей. Диві- мось що там поза нами дієть-

Україна і литовське державне свято в Галивуді

«УКРАЇНА — ЦЕ КЛЮЧ ДО МИРУ В ЄВРОПІ», — ТВЕРДИТЬ ЛИТОВСЬКИЙ ВЧЕНИЙ, ПРОФ. К. ПАКШТА.

Дуже величаво і гідно відсвяткували литовці День Незалежності Литви, а неділю, 20. лютого-д. р., в одному із найкращих готелів в Галивуді — Готел Рувальд.

Крім чарної, концертної програми (слабких литовських солісток) та численної публіки, яка заплідняла по три долари за обід від особи, було багато й різних достойників, представників різних держав Європи і Америки. Знов ті, що не могли прийти, прислали привітні телеграми. Були на тому святі й українські представники від метрополії Лос-Анджелес, яким підписалися та інж. Л. Романюк, б. посол до союму Карпатської України.

Голова свята-и. Пітерсон попросив до слова теж й українську делегацию. Складаючи привіт литовцям, ми — між іншим — твердо підкреслили, що нова Литва, мусить мати своє Вільно як Україна свій Львів. Ця нація заявляла викликала таку велику бурю оплесків на селі, що треба було довго чекати, щоб публіка дала нагоду далі продовжати привіт. Державні мужі, що сиділи за почесним столом, а в тому й представник Англії, могли переконались, не тільки про дружбу України і Литви, але й про їхні домагання.

«Не може бути ніякого компромісу з Росією, як довго існує НКВД», — говорив б. американський посол до Литви, д-р Оскар Норем. Критикуючи «холодну війну» в Європі, він заявив:

«Мій син щойно кінчить університет. Я не хотів би бачити його у новій війні в Європі. Я проти всякого морду людей! Та з Сталіним не може бути іншої мови... Мусить піти і мій син проти Росії на дійсну війну, а з ним й я піду! Будучи наочним свідком страшного комуністичного терору в Європі, а зокрема в Литві, де я був американським послом, я тверджу, що з Росією Сталіна годі нам далі панькатись, коли хочемо рятувати світ від загибелі. Різні люди питали мене, чи Америка повинна дати Росії атомову бомбу? Я відповів, що так: «Одину Москві, а другу там, де перша не покрила б злочинців цілого світу, ось того НКВД. Бо тільки тоді, коли зникне гніздо верховин НКВД, зможемо врятувати світ від загибелі. І коли б можна це зробити так, щоб не потерпів бідний і невинний народ, то це була б найкраща мова з НКВД».

Далі казав ще таке, що коли б ривав був долю народів в Європі такий чоловік, як проф. ген. Патон, то напевно не треба би було вести «холодну війну» в Європі. Ген. Патон ніхто не хотів зупинитися під Берліном, чи відступати з Праги, він хотів далі йти, бо знав, що тільки так можна було говорити з Сталіним. Та Америка повірила у фальшиву щирість Сталіна і тому тепер напалася у величезні клопоти.

«Україна — це ключ до миру в Європі!», твердив великий литовський вчений, проф. Пакшта, що виголосив динамічну промову на тому святі. Проф. К. Пакшта (віком до 60 років) це не тільки великий литовський патріот, але теж і щирий приятель українців. У своїй промові він вертався кількома наворотами до українського питання в Європі і сильно підкреслював, що без вільної України не може бути спокою в Європі. «Україна це ключ до миру не тільки в Європі, але й в цілому світі!», говорив він.

Проф. К. Пакшта широко позначився з українською справою. Він цитує вірші Шевченка без труднощів. Він зробив велику прислугу українській визвольній справі на цьому литовському святі в самому серці Галивуду. Уже перед тим, ми чули від наших воєнів, які студіювали російську мову в мілітарній школі політичних наук, в Монтерей, Каліф., де проф. Пакшта був лектором, що українці мають в його особі великого приятеля, та що він дуже вірно інформував старшинський склад тої школи про Україну та її визвольні замахання до самостійності. А тепер на литовським святі в Галивуді ми так добре уявляємо себе, що Україна має в ній ще одного справді великого приятеля між славними литовцями. Спасибі Вам, Дорогий Пане Профессору, що підняли погугне слово в справі України на литовському святі в Галивуді перед великими достойниками і державними мужами і нашими славними братами-литовцями. Вільна Україна пам'ятатиме за це прислугу.

«Сама гуманність наказує нам допомогти народам визволитись з тюрми НКВД» — говорив на цьому святі славний американський професор Ваткінсон. Ціла його промова була базована на волі всіх народів; «воля людини, воля народу», як він це говорив. Він наводив різні приклади поступу в країнах демократій, виказуючи рівночасно, скільки лиха нанесли людству диктатури. Уже сама гуманність вимагає, щоб ми допомогли народам визволитись з тюрми НКВД, казав він далі. Його промову литовці також дуже оплескували. Свою глибоко-

Підсумки колективізації в Зах. Україні

Боротьба набиратиме загостреної форми.

По довгій підготовці, в Києві відбувся в днях 26.1 — 2.2.16 з'їзд Комуністичної партії (більшовиків) України (15 з'їзд партії відбувався в 1941 р., понад 8 років тому). На з'їзд прибуло 649 делегатів з правом рішеннячого і 85 — з правом дорадчого голосу. В програмі стояли: звіт ЦК та Ревізійної комісії КП(б)У, вибори ЦК і Рев. комісії.

Звітнував за ЦК секретар партії Нікіта Хрущов, у доповідному своєму звіті він вираховував усі заслуги комуністів у перемозі в останній війні, зокрема наголошував на участі у партизанському русі, досягненні праці над відбудовою по війні, вихваляв, як і пристойно, соціалістичне братерство народів, критикував тощо.

Зокрема він зупинився на «досягненнях» советського ладу та компартії в західних областях. І так, Хрущов виявив, що «до визволення» на тих землях нараховувалося 70% неписьменних серед дорослих, тепер (відсотка неписьменних не подається!) у 3-ох університетах і 22-ох інститутах навчається 20,000 людей, у 6,824 школах — 1,130,000 дітей... «За останні 4 роки держава відпустила у кредит колгоспам близько 100 міль. карбованців», «створено 229 МТС, в

укову промову прикрашував він словами в литовській мові, яку вивчив від місцевого литовського консула, яким є д-р К. Белєскіс.

В литовській мові промовляв: проф. К. Алміновскіс, професор геології в Лайола Університеті, та о. Іван А. Куєнка — поет і історик.

Свято заініціював і організував місцевий литовський консул д-р К. Белєскіс, якого б. Вільна Литва наділила почесним докторатом за його заслуги в Америці в користь Литви.

Участь у святі брали всі литовські національні організації Лос-Анджелес. Свято закінчено американським гімном і молитвою за партизан.

Американська преса подала гарні новинки з того свята і в скороченому подала резолюцію, яку вислано з того свята до президента Трумана.

Це є наше перше зближення з литовцями в Галивуді. Хай воно ніколи не вмирає! Хай це буде першим кроком до тої великої роботи, яку треба тут повести з усіма поневоленими Росією народами.

Микола Новак.

яких є тисячі тракторів, близько 2,000 тракторних плугів" і т.д. «І в нинішньому році видається багато сільсько-господарських машин»... А все таки, «на 1.1.1949 до колгоспів вступило сільських господарств: по Ізмайльській області 91%, Волинській 80%, Дрогобицькій — 79%, Чернівецькій — 77%, Закарпатській — 46%, Львівській 34%, Рівенській — 25% і Станіславівській — 17%»... І Хрущов виразно назвав тих, хто стоїть на дорозі до повної колективізації областей: «Масовий вступ селян у колгоспи, ріст лав радянського активу — це ще один удар по куркулях та українсько-німецьких націоналістах»... А висновки з невадкові: «Насамперед необхідно, щоб на чолі кожного колгоспу були висунуті передвірені, віддані колгоспній справі люди. Треба висувати місцеві кадри, більше працювати з ними, виховувати їх. Треба мати на увазі, що куркульство та його агентура — українсько-німецькі націоналісти, у зв'язку з організацією колгоспів, не припинять боротьби, що ця боротьба набиратиме загостреної форми. Необхідно ще більше підняти класову пильність і посилити політичну роботу», а тоді, як добре піде, за словами Хрущова, «під керівництвом

партії трудящі цілком зметуть цю мізерну жменьку ворогів українського народу»... Подібно й говорючи про «розвиток радянської літератури і мистецтва», Хрущов напав на «прояви націоналізму» та «низькопоклонство перед іноземщиною». ЦК(б)У, — говорив він, — у своїй роботі приділяв велику увагу боротьбі з проявами українського буржуазного націоналізму, як з найшкідливішим одним з найбільш живучих пережитків капіталізму в свідомості окремих наших людей. ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)У викрило та суворо засудило буржуазно-націоналістичні помилки та перекручення, що мали місце в працях деяких українських вчених, особливо ж істориків та літературознавців. Щоб висміяти «низькопоклонство перед Заходом», Хрущов відкликався до твору Салтикова-Щедріна «Записник провінціала в Петербурзі», де герой Неужай-Корито, «реакційний космополіт, оплює все своє і твердить, що все до нас прийшло з Заходу»... Неужай-Корито, — нарікав Хрущов, — позбавляють українську літературу її великих традицій, її кровного зв'язку з братнім російським народом та братньою російською літературою», як і «буржуазні націоналісти, які, видаючи себе на словах за виразників національних інтересів, плазують перед усім закордонним».

На з'їзді також Мануйльський накинувся на українських націоналістів. — (У.Д.)

Проф. Іван Раковський

(Довіщення зі стор. 2-гої).

Побоювання групи, репрезентованої проф. Раковським, скоро показалися слушними, бо вже в році 1930 советський уряд розпочав генеральний наступ на Українську Академію Наук, на українських вчених та на українську культуру взагалі, що триває аж до нині. Тому не диво, що на найбільших загальних зборах НТШ на місці голови проф. Студинського прийшов проф. Раковський, що очолював ту стару українську установу впродовж повних 16 літ та пережив розв'язання Товариства більшовиками 1939, заборону діяльності НТШ нацистами аж до відновлення тої установи на еміграції 1946 року дійсними членами НТШ, що в двох третирах були пригноблені покітні рідний край.

Проф. Раковський не був замкненим в собі кабинетним вченим-дослідником, таким, що

його цілий світ не обходить. Навпаки, він ставив своє знання та свій талант на службу популяризації української науки. Коли з починку гуртка вчених та підприємців поставив план видавання першої в історії Української Енциклопедії, д-р Іван Раковський став її головним редактором та свій великанський труд виконав на тривалу користь українського народу. Коли товариство «Проквіта» приступило до видання серії популярно-наукових книжок під заголовком: «Учітеся, Брати Мої!» проф. Раковський став знов редактором того видавництва.

В приватному житті був незвичайно чесним та правдиво товаришеским. З його цілою особовою відзеркалювала культура правдивого європейця. Тому Покійний був всім люблений та його товариство було

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

На народні цілі.

Українська громада в Асторії вже не раз давала приклад своєї жертвенності на народні цілі. Не залишається вона позаду і тепер. Перед в цьому, як і в народній праці взагалі в нашому місті, веде Братство св. Миколая, від 5 УНСОЮЗУ та Український Демократичний Клуб.

Члени Братства св. Миколая на своїх річних зборах в грудні минулого року ухвалили піти з традиційною колядою на допомогую акцію для українських сиротинців. Колядувати ходили: Левинський, Василік, Сидор, Кухарський, Басараб, Войтиховський, Скиба, Марко і Заровенний. Ці два останні ще в додатку підвозили колядників своїми автами. Разом закладовано \$295. На новорічний забаві Українського Демократичного Клубу з ініціативи п-ні Бродін та І. Сидора зібрано \$35. Левинський зібрав на лісту \$15. Сам Клуб на своїх річних зборах ухвалив виасигнувати зі своєї каси \$25. Разом з усіх збірок вплинуло \$372, з чого \$300 вислано на цілі ЗУАДКомітету у Філадельфії, а \$70 вислано на політичну акцію Українського Конгресового Комітету. Решта залишається до дальшого розпорядження. При цьому треба згадати, що ще раніше, дня 29 листопада, Клуб давав забаву для своїх членів, на якій п-ні Врублевська зібрала \$31 на допомогу сиротам.

На коляду зложили: по \$5: Серед, Гула, Петрина, Палам, Кривен, Антонішин, Гаврилко, Борис, Климишин, Кубарик, Череватюк, Левинський, Чайка, Бобік, Заяц, Гурий, Барнич, Періт, Дачук, Сидор, по \$4: Долик, Калюба, по \$3: Стирановська, Драпа, Борух, Дацишин, Заровенний, Демчук, Литвин, Фігурський, Юрковський, Чемеринський, Се-

венко, Микитин, Мельник, Сингара, Стоколоса, Кубін, Домо-рецький, Каракура, Пшенична, Дума, Сойка, Василік, по \$2: Скиба, Срібняк, В. Врублевський, Р. Врублевський, Галай, Кук, Якимів, Ривак, Любка, Табака, Швед, Савчак, Лихач, Лабяк, Савка, Зарічна, Форнеза, Пятак, О. Басараб, М. Басараб, Кухарський, Михлів, Романішин, Чума, Гавриленко, Суков, Бурдига, Цыгун, Гринишин, Підгірна, Лішак, Ко-мандо, Марко, Сенюк, Семусь, Подольський, Опришко, Гарлов, Сененко, Ялик, Бобіль, Якимовський, Пукіш, Комар, Лешко, Борух, Семков, Дайсак, Лазорчак, Привода, Цолек, Фігурський, Загоруйко, Агрес, по \$1: Кацуний, Адамів, Мартин, Комар, Кузик, Войтиховський, Адамек, Білінський, Барилік, Кубів, Зборівський. Разом \$295.

Усім жертводавцям та усім тим, що якнебудь причинилися до збірок, щира подяка і признання.

Іван Сидор.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

На національні потреби.

Товариство ім. Юліана Голловського (відділ ОДВУ) в Гемтремк вислало з нагоди Різдва Свят на національні потреби суму \$170, розділюючи їх на наступні цілі: УПА (через ЗУАДК) \$90 (\$50 з коляди, \$40 з Свята Соборності); Українська Національна Рада в Європі (через УКК) \$20; Українська Школа в Гемтремк \$20; Український Конгресовий Комітет \$20; Журнал «Самостійна Україна» \$20. — Разом 170 доларів.

Жертви зложили: Микола Горин \$10; по \$5: Т-во ім. Шашкевича, Д. Рубаха, Байор, Зовінський, А. М. Явек, Український Демократичний Клуб, І. Гришко, Д. Войтишин, М. Чубка, Т. Заяць, М. Джумага, по \$3: М. Казановска, Ф. Стефанський, В. Харків, І. Терех, М. Бабій, А. Патра, Т. Заяць, Д. Турок, Д. Баско, Литвин, Шалапай, по \$2: П. Старжинський, Н. Тиро, А. Кук, В. Соколик, В. Смит, М. Перун, Г. Левко, В. Будор, С. Хом'як, І. Дорошенко, О. Протас, І. Корут, В. Кіцук, І. Кульчицький, Д. Цегельний, Дошевий, В. Гомера, О. Косій, О. Курочка, В. Крушельницький, по \$1: О. Холевка, Л. Баран, Петровський, Г. Кривіцький, І. Шавинський, Левко, Возняк, В. Холевка, І. Гайдук, В. Олійник, М. Зиро, Фурля, Добрянський, Г. Василік, С. Стецько, М. Данилишин, М. Завіський, М. Магер, П. Борух, В. Костюк, Радзешевський, М. Кумчицький, Я. Прихідко. Решта дрібними.

П. Старжинський, фін. секретар.

«КОБЗАР» - англійською мовою

Дайте своїм дітям чи своїм американським приятелям, учителям чи політикам книжку про

ГЕНІЯ УКРАЇНИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА написав англійською мовою КЛАРЕНС А. МАНІНГОМ, професором Колумбійського університету, відомим знавцем української літератури та історії.

Такою книжкою, що містить теж і переклади на англійську мову найкращих творів Т. Шевченка є:

Taras Shevchenko

The Poet of Ukraine

Translated with an introduction by

CLARENCE A. MANNING

Acting Executive Officer

Department of East European Languages, Columbia University

Це перше того роду видання в Америці й в цілому англо-саксонському світі. Ця книжка повинна бути в кожній хаті американських українців, в кожній школі, в кожній бібліотеці. Бо всюди треба, щоб був найкращий репрезентант України, найліпший виразник духа і характеру української нації.

Ціна з посылкою \$2.50

Замовлення слати на таку адресу:

Svoboda

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

(З Канади треба платити тільки американською валютою)

КАРИКАТУРА, ЩО МАЄ ПОМАГАТИ В РОЗПРОДАЖІ ДЕРЖАВНИХ ШАДНИЧИХ БОНДІВ. — Державна карикатура звертається знов до громадянства в справі за купу державних шадничих бондів, пригадуючи, що це є найкращий і найпевніший у цілому світі спосіб заощаджування гроша на старі літа, нещасливі випадки чи поліпшення життєвого стандарту. Славний карикуніст Ал. Кеп нарисовує з цього приводу карикатуру з під-секретаря скарбу, яким є Едвард Г. Фолі мол. Вона буде нагадувати, що розпочато кампанію продажі державних шадничих бондів.

ВРОЧИСТЕ Соборне Архиєрейське Богослуження

В НЕДІЛЮ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1949

(SUNDAY, MARCH 13, 1949)

в Українській Православній Катедрі

ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІ

300 EAST 4th ST., NEW YORK, N. Y.

відслужена буде

ВРОЧИСТА СВ. ЛІТУРГІЯ

Святу Літургію служитимуть Соборно три Архиєреї: Високопреосвященний Митрополит Д-р Іларіон Огієнко, Преосвященний Єпископ Богдан та Преосвященний Єпископ Орест, в уособленні свого духовенства. На це врочище архиєрейське Богослуження закликаємо всіх громадян. Консисторія.

